

KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝ ČASOPIS

ŽIVOT

2002 DECEMBER
GRUDZIEN

Č. 12 (534)

CENA 2.00 ZŁ

STRETNUTIE SO SLOVENSKÝM PREMIÉROM

PORADA ŽIVOTA '2002

SLOVENSKOSŤ MÁM V SRDCI

**Príjemné
a pokojné
vianočné
sviatky**

želá

Redakcia

a ÚV SSP

V ČÍSLE:

O nás s nami	5	Porada Života '2002	20-21
Stretnutie so slovenským premiérom	6-7	Poviedka na voľnú chvíľu	22-23
55 rokov spolu	8	Trpká mladosť (2)	24
Krajan richtár	9-10	Už je naša	25
Pôjdy nákladniaky?	10-11	Čitatelia - redakcia	26-28
Slovenskosť mám v srdci	12-13	Poľnohospodárstvo	29
Fridmanský mlynár	13	Mladým - mladším - najmladším	30-31
Záujmová činnosť	14-15	Šport a hudba	32
Misia sv. Cyrila a Metoda na Slovensku	16-17	Učíme sa háčkovať	33
Pasovanie na predškolákov	17	Naša poradňa	34-35
Trnavská univerzita v Trnave	18-19	Psychozábava - humor	36-37
Fórum mladých	19	Zaujímavosti	38

3. novembra t.r. sa v klubovni Miestnej skupiny spolku Slovákov vo Vyšných Lapšoch konala výročná porada dopisovateľov i spolupracovníkov Života a aktívu nášho Spolku (odkiaľ je náš záber), ktorej sa zúčastnilo takmer osemdesiat krajaniek i krajanov z Oravy, Spiša a iných oblastí. Podrobnejšie o porade Života píšeme na str. 20 - 21. Foto: J. Bryja

OZNÁMENIE

Oznamujeme delegátom miestnych skupín a čitateľom Života, že

**XI. zjazd
Spolku Slovákov
v Poľsku**

sa bude konať
v dňoch 25.-26. januára 2003
v Krakove.

Ústredný výbor SSP

ŽIVOT

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

Adres redakcji:

31-150 Kraków, ul. św. Filipa 7/7 tel. 633-36-88,
e-mail: zivot@tsp.org.pl, www. tsp.org.pl

Wydawca:

TOWARZYSTWO SŁOWAKÓW W POLSCE, ZARZĄD GŁÓWNY
SPOŁOK SŁOWAKÓV V POLSKU, ÚSTREDNÝ VÝBOR
31-150 KRAKÓW, ul. św. Filipa 7
tel.: 632-66-04, tel./fax: 634-11-27, e-mail: zg@tsp.org.pl

Czasopismo zostało wydane przy pomocy finansowej
Ministerstwa Kultury

Redaktor naczelny: JÁN ŠPERNOGA

Zespół: Peter Kollárik, Ján Bryja

Společné kolegium doradců: Žofia Bogačková,
Jerzy M. Bożyk, Maria Glodasiková, František Harkabuz,
Žofia Chalupková, Bronislav Knapčík, Lýdia Mšalová,

Skład: Redakcja Żivot

Łamanie i druk: Drukarnia TSP, 31-150 Kraków, ul. św. Filipa 7

Warunki prenumeraty:

Prenumeratę na kraj i za granicę przyjmuje Zarząd Główny w Krakowie w terminach: do 30 listopada na I kwartał, I półrocze oraz cały rok następny; do 15 czerwca na II półrocze roku bieżącego lub bezpośrednio wpłatą na konto: Bank PKO S.A. III/O Kraków 10701193-2017-2221-0100 Prenumeratę czasopisma można zacząć w każdej chwili.

Cena prenumeraty dla kół i oddziałów Towarzystwa:

1 miesiąc - 2 zł, półrocznie - 12 zł, rocznie - 24 zł
Cena prenumeraty zagranicznej jest wyższa o 100%.
Do ceny prenumeraty indywidualnej dolicza się koszty wysyłki.

Nie zamówionych tekstów, rysunków i fotografii redakcja nie zwraca i zastrzega sobie prawo skrótów oraz zmian tytułów nadesłanych tekstów.

NA OBÁLKE: Privítanie premiéra SR Mikuláša Dzurindu s manželkou pred sídlom Spolku Slovákov v Krakove.

Foto: J. Bryja. Návrh obálky: A. Kozioł

PRED XI. ZJAZDOM SSP

**IRENA
ŠLACHŤOVÁ**
z Malej
Lipnice

- Hoci v minulosti mali ľudia na dedinách oveľa ťažší život ako dnes, nikdy nezabúdali na svoj slovenský pôvod. Chodili do slovenských škôl, spievali v kostoloch po slovensky a po ťažkej, celodennej práci si neraz našli čas aj na stretnutia v klubovniach, ktoré boli neraz jedinými, ale o to silnejšími centrami krajanového diania v obci. V zime sa organizovali o.i. páračky, spojené so slovenskými spevmi a tancami, v obci dlhé roky pôsobil folklórny súbor a detská spevácka skupina a pod. Hoci v minulosti viacerí z krajanov trpeli za svoje národné presvedčenie, svoje deti vychovávali v silnom slovenskom národnom duchu. Mnohí rodičia vpájali mladšej generácii vrúcny vzťah k Slovensku a Slovákom a snažili sa udržiavať naše krásne oravské tradície, spevy, tance a ľudové zvyky.

Diví ma preto, že v súčasnosti všetko národné v mnohých krajanoch akosi zaniká. Napríklad dnes, keď sa naše deti a vnuci už bez problémov môžu učiť reč svojich otcov a dedov, a to dokonca zadarmo, nie je o vyučovanie slovenského jazyka taký záujem. Škoda, že si neuvedomujú, že už onedlho sa Slovensko, rovnako ako Poľsko, stanú členmi jedného veľkého, európskeho spoločenstva národov, teda nemajú pravdu tí, ktorí tvrdia, že slovenčinu sa učiť netreba, že pre ich deti je viacere potrebný anglický či nemecký jazyk. Rodný jazyk je predsa pre každého človeka najdôležitejší, hoci v iných štátoch sa bude treba dorozumievať v cudzích jazykoch.

Nechápem tiež, prečo sa v ďalších oravských obciach, popri Jablonke, nedarí zaviesť slovenské bohoslužby. Mrzí ma, že z mnohých kostolov vymizli slovenské spevy, veď mnohí zo starších krajanov sa dodnes modlia po slovensky. Žiaľ, v poslednom období sú aj v jablonskom kostole Premenenia Pána problémy, súvisiace so zmenou času odbavovania jedinej slovenskej sv. omše na Orave. Myslím si, že tamjších krajanov by to nemalo znechu-

tiť, práve naopak, musia trvať na svojej pravde a dožadovať sa toho, čo im patrí.

Na druhej strane ma teší, že v posledných mesiacoch máme v našej obci pomerne veľkú skupinu detí, ktoré vedie naša predsedníčka MS Viktória Smrečáková spolu so svojou dcérou Kristínou Gribáčovou z Podvlka. Venujú sa nácvikom ľudového spevu a tanca a už dosiahli pekné úspechy na mnohých kultúrno-spoločenských podujatiach na Orave a Spiši. Keby sa ešte aspoň niektoré z nich zapísali na vyučovanie slovenského jazyka, o budúcnosť našej organizácie by sme sa nemuseli trápiť. Deti a mládež však treba pritiahnúť do krajanového hnutia aj prostredníctvom iných zaujímavých a príťažlivých foriem trávenia voľného času. Preto treba obnoviť funkciu kultúrneho inštruktora, ktorý by mal tieto veci na starosti. Bolo by tiež potrebné zmodernizovať našu klubovňu a zamestnať niekoho, čo by sa o ňu staral. Sama predsedníčka MS nemôže stačiť na všetko.

Pokiaľ ide o vedenie nášho Spolku, myslím si, že ÚV by sa mal viac angažovať do činnosti menších miestnych skupín, mal by sa stretávať s výbormi MS a krajanmi, pomáhať riešiť ich problémy, povzbudzovať a podporovať ich činnosť. O našu menšinu by mal väčší záujem prejaviť aj slovenský štát. Hoci si uvedomujeme, že je situácia dosť ťažká aj na Slovensku a možnosti pomoci obmedzené, jednako očakávame nejakú podporu od našej starej vlasti. Veľmi ju potrebujeme ...

**Monika
PACIGOVÁ**
z Krempách

- V porovnaní s inými miestnymi skupinami je naša MS dosť aktívna. Každý rok organizujeme niekoľko krajanových podujatí, ako napr. fašiangy či oblátkové stretnutia, o ktoré je medzi krajanmi veľký záujem. Myslím si však, že niektoré veci by sa z organizačného hľadiska mali doriešiť. Predovšetkým naša práca by mala byť plne docenená. Krajanovia musia vidieť, že ich práca má význam a

že ostatní si ju vážia. Je potešiteľné, že do spolkovéj činnosti sa zapájajú aj mladí krajanovia, nielen starší. Dobře viem, že dnes je mladých ľudí ťažko nahovoriť, aby niečo urobili sami od seba. Preto ich treba nejako povzbudiť a ich snahu odmeniť. V našej obci je po celý čas veľký záujem o slovenčinu, preto nečudo, že Život si predpláca vyše 200 osôb a slovenčina sa vyučuje aj na základnej škole, aj v gymnáziu. Krajanští rodičia si musia uvedomiť význam slovenčiny pre našu komunitu a vysvetľovať svojim deťom, prečo sa ju majú učiť. Musím uznať, že náš krajanový časopis je teraz veľmi pekný, navyše každý si ho môže prečítať aj prostredníctvom internetu. Myslím si však, že po obsahovej stránke by ho bolo treba viac prispôbiť pre mládež, aby bol zaujímavejší aj pre ňu, nielen pre starších krajanov. Slovenské bohoslužby navštevuje u nás mnoho krajanov. Slúži ich náš farár alebo kaplán, ktorý sa už naučil pekne čítať po slovensky. Naša klubovňa by si už vyžadovala novšie vybavenie, aby bola pre mládež lákavejšia. Je síce faktom, že dávnejšie bola viacere využívaná, lenže dnes má každý doma televízor, a mnohí aj video či počítač. Je preto pochopiteľné, že jej vybavenie nie je príliš lákavé.

Činnosť ÚV by som celkove hodnotila kladne, aj keď je žiadúca väčšia starostlivosť o potreby miestnych skupín, najmä menších. V prvom rade musíme myslieť na našu mládež, lebo to je budúcnosť Spolku. Zdá sa mi, že v posledných rokoch sa veľmi oslabili kontakty medzi ÚV a miestnymi skupinami. Vyzerá to tak, ako keby ÚV viac myslel na chod tlačiarne a získané prostriedky, než na krajanové otázky. Naš Spolok tvorí predsa krajanovia v miestnych skupinách, na ktorých sa nesmie zabúdať. Myslím si, že neraz sú krajanovia slabšie informovaní o všetkých možnostiach, ktoré môžu využívať či o podujatiach, ktoré by ich mohli zaujímať. Bolo by taktiež potrebné stretávať sa so zástupcami iných národnostných menšín v Poľsku a vymieňať si informácie a skúsenosti pri riešení rôznych problémov.

Výstavba Domu slovenskej kultúry v Kacvine je podľa mňa potrebnou investíciou. Naša komunita potrebuje takéto centrum, lenže oveľa viac by sa hodilo u nás či v Novej Belej, kde je činnosť MS aktívnejšia ako v Kacvine. Verím však, že to pomôže rozvinúť činnosť nášho Spolku.

Myslím si, že Slovenská republika by mala byť voči svojim krajanom viacere ústretová, mala by myslieť, ako nám

